

Geliş Tarihi/Received: 20.09.2021 Kabul Tarihi/Accepted: 22.11.2021 DOI: 10.29228/roljournal.56789

SPORCU ÖĞRENCİLERİN ALGILADIKLARI SOSYAL DESTEK DÜZEYLERİN BELİRLENMESİ

 Dr. Mustafa Barış SOMOĞLU

Millî Eğitim Bakanlığı E-Posta: barissomoglu@gmail.com

ÖZET

Mevcut çalışmanın amacı; spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin “algıladıkları sosyal destek” algılarının ne düzeyde olduğu ve belirlenen değişkenlere açısından farklılar olup olmadığını belirlemektir. Bu amaçla 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Trabzon spor lisesinde öğrenime devam eden 71 (%38,6)’i kadın 113 (%60,4)’ü erkek olmak üzere toplam 184 spor lisesi öğrencisi araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmaya veri sağlamak amacıyla; "Kişisel Bilgi Formu", "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" kullanılmıştır. Bulgular; “betimsel istatistikler, bağımsız gruplar için t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA)” testi sonuçlarının değerlendirilmesi ile elde edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesi ile elde edilen sonuç doğrultusunda, spor lisesi öğrencilerinin orta seviyenin üzerinde sosyal destek algılarına sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca bağımsız değişkenlerden elde edilen sonuç incelendiğinde spor lisesi öğrencilerinin sosyal destek algı düzeylerinin “cinsiyet, sporculuk durumuna (lisanslı/lisansız)” göre anlamlı fark tespit edilirken; “spor branşına (takım/bireysel), sınıf düzeyi, ailenin gelir durumu” değişkenlerine göre anlamlı fark saptanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Spor lisesi, beden eğitimi ve spor, algılanan sosyal destek.

EXAMINING THE PERCEIVED SOCIAL SUPPORT LEVELS OF THE STUDENTS STUDYING IN SPORTS HIGH SCHOOL

ABSTRACT

In the current study; It is aimed to determine the level of "perceived social support" perceptions of students studying in sports high schools and whether there are differences in terms of the determined variables. For this purpose, a total of 184 sports high school students, 71 (38.6%) female and 113 (60.4%) male continuing their education in Trabzon sports high school in the 2016-2017 academic year, constitute the study group of the research. In order to provide data for the research; "Personal Information Form", "Multidimensional Scale of Perceived Social Support (MSPSS)" were used. Results; It was obtained by evaluating the results of “descriptive statistics, t-test for independent groups, one-way analysis of variance (ANOVA)” test. In line with the result obtained by the evaluation of the data, it was seen that the sports high school students have perceptions of social support above the medium level. In addition, when the result obtained from the independent variables is examined, a significant difference was found in the social support perception levels of sports high school students according to "gender, sports status (licensed/unlicensed)"; No significant difference was found according to the variables of "sport branch (team/individual), class level, socioeconomic status of the family".

Keywords: Sports high school, physical education and sports, perceived social support.

GİRİŞ

Ülkemizde spor liseleri, öğrencilerin spor alanında eğitim ve öğretimi devam ettirmeleri açısından önemli bir görevi yerine getirmektedir. Bu sayede öğrenciler bir taraftan öğrencilik görevlerini yerine getirirken diğer taraftan spor yapma fırsatları yakalamaktadır. Sporun, spor yapan bireyler üzerinde birçok yaraları araştırmacılarla kanıtlanmıştır. Sporun fizyolojik

yararların yanı sıra psikolojik ve sosyal yönden faydaları birey gelişimine de katkı sağlamaktadır. Spor, bireylerin bedensel gelişimlerinin yanı sıra anti-sosyal davranış geliştirmelerini engellemekte (Morris ve ark., 2003), psikolojik iyi oluşlarını artırmakta (Steptoe and Butler, 1996) ve spor yapma alışkanlığı kazanmakta, yaşam boyu öğrenmeye katkı sağlamaktadır (Tammelin, 2003). Spor sayesinde bireyler yeni arkadaşlıklar kazanmakta, farklı çevreler, kültürler ve insanlarla iletişim kurmaktadır. Bütün bunlar sporcuların kişilik gelişimine ve ufkunun genişlemesine olanak sağlamaktadır. Başka bir ifade ile sporun sosyal boyutu ortaya çıkmaktadır. Olumlu kişilik gelişimleri ve vizyonlarında sağlanan destek doğrultusunda pozitif gelişim göstermektedir (Aydemir, 2014). Öğrencilik dönemlerinde spor aktivitelerine katılan bireylerin disiplin problemleri yaşamama, okula devam alışkanlığı kazanma, akademik performansı artırma ve okulu derk etmeme gibi olumlu yönleri bulunmaktadır (National Federation of State High School Association [NFHS], 2018).

Hayatın her döneminde bireyler zorluklarla karşılaşabilir. Karşılaştıkları zorluklarla mücadele etmek ve bu zorluların üstesinden gelmesi gerekir. Bazen bu zorlukların üstesinden gelmek bireyin tek başına baş edebileceği durumlar olmayabilir. Öğrencilerin günlük hayatta yaşadıkları zorlukların yanı sıra sporcu kimliği (yoğun antrenman temposu) ve öğrenci kimliği (ders yükümlülükleri) ile karşılaştığı sorunların üstesinden gelmek için destek almaya ihtiyaç duyduğu zamanlar olmaktadır. Arkadaşları, ailesi, özel bir insan (öğretmen, antrenör vb.) tarafından verilecek destek, bireyin psiko-sosyal gelişiminde önemli bir etkiye sahiptir. Bütün bu durumlar sosyal destek kavramını ön plana çıkarmakta ve kavramın önemini ortaya koymaktadır. Sosyal destek kavramı tanımlanacak olursa kişinin ihtiyaç duyduğu desteği, çevresindeki diğer kişilerden sağlamasıdır (Cohen and Syme, 1985). Sosyal destek alan bireylerin benlik saygılarının yüksek olduğu, olumlu iletişim ve kişiler arası ilişkiler geliştirdiği ve birey için yaşam boyu gerekli bir araç olduğu belirtilmektedir (Ünüvar, 2003). Dolayısıyla bireyin aldığı destek birçok yönden bireye yararlı olduğu düşünülmektedir. Bireyin algıladığı sosyal destek kişinin kendi yargı değerleri ile bağlantılıdır (Procidano and Heller, 1983). Yani “algılanan sosyal destek” kavramı, bireyin yaşantılarının getirdiği bilişsel bir memnuniyetlik olduğu ifade edilmektedir. Sosyal ilişkilerin kişi tarafından algılanış şekli, sosyal çevrenin kişi üzerinde bıraktığı etki algılanan sosyal destek olarak nitelendirilmektedir. Kişinin oluşturduğu sosyal ağ destekleyici veya destekleyici olmadığı durumlara kişinin genel bakış açısıdır (Sorias, 1988). Sosyal ağlar her zaman destekleyici olmayabilir ve kişide stres, kaygı ve başarısızlık yaratabilir (Demirtaş, 2007). Fakat spor alanında yürütülen çalışmalarda sporun sosyal desteğe

olumlu etkileri olduğu görülmektedir (Ersun, 2012; Cheng, 2014; Sever, 2015; Steese ve ark., 2006; Somoğlu, 2016; Önalgil, 2012).

Yıldırım'a (1997) göre kişilerin olumsuz davranışlarını engelleme ve olumlu davranış kazandırma yolu, kişinin sosyal destek sisteminin psikolojik çevresinden kaynaklandığından onların psikolojik çevrelerini iyileştirme ile gerçekleştirilebileceğini bildirmiştir. Yapılan araştırmalarda gençlerin gelişimi ve uyumunda (Richman, Rosenfeld ve Bowen (1998), psikolojik destek ve sağlıkta (Cohen ve Wills (1985) sosyal desteğin önemli bir fonksiyonu olduğu belirtilmektedir. Cohen ve Wills (1985) algılanan sosyal desteği (saygı, araçsal, bilgi ve sosyal arkadaşlık desteği) sınıflandırılmıştır. Sosyal desteğin en yaygın şeklinin duygusal, maddi ve bilgisel olduğu ifade edilmektedir (Richman ve ark., 1998). Sosyal destek kaynaklarının en önemlileri arkadaş, öğretmen ve aile oluşturmaktadır (Yıldırım, 1998).

Araştırma ile birlikte spor lisesi öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyinin bilinmesi, sporun duygusal alana katkısı ortaya koyulması açısından önemli görünmektedir. Buradan hareketle sporcu öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeylerinin belirlenen değişkenler açısından incelenmesi literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma grubu (evren-örneklem)

Bu araştırma betimsel nitelikte tarama (anket) modeli ile yürütülmüştür. Geçmişte ya da mevcut durumu değiştirmeden betimlemeyi temel alan bu metot da araştırılacak olan durum, kişi ya da nesne kendi koşulları içerisinde tasvir edilerek var olan durumu değiştirmeden gözleyebilmektir (Karasar, 2012).

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı Trabzon Spor Lisesi'nde öğrenim gören, 113 (%61,1)'ü erkek ve 72 (%38,9)'si kadın olmak üzere toplam 184 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma grubunun belirlenmesinde, "Kolaylıkla Bulunabileni Örneklem" yönteminden yararlanılmıştır. Söz konusu bir bölgeyi kapsamıyorsa, yakın çevrede bulunan ve kolaylıkla ulaşılabilir, eldeki var olan ve gönüllü bireyler üzerinde yapılan örneklemidir. Araştırmacı ölçülen değişkenlerin ranjını olabildiğince örneklemine yansıtabiliyorsa ve incelenecek değişkenler temel insan özellikleri içeriyorsa, bir bölge-ülke vb. örneklenmesi gerekli olmayabilir (Erkuş, 2009). Ayrıca bu yöntem, araştırmacıya hız ve pratiklik kazandırır (Şimşek ve Yıldırım, 2005).

Araştırmada kullanılan "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" 2016-2017 eğitim 1. kanoat döneminde çalışma grubunu oluşturan Trabzon Spor lisesindeki öğrencilerden toplanmıştır. Veri toplama araçlarını uygulamaya başlamadan önce gerekli izinler alınmıştır. Öğrenci sayısı dikkate alınarak anket formları çoğaltılıp, okul idaresi bilgisi dahilinde uygun zaman aralığı belirlenip, okul rehber öğretmeni ve beden eğitimi öğretmeninden yardım alınarak uygulama yapılmıştır. Uygulanması gereken kurallar ayrıntılı bir şekilde belirtilerek, gönüllülük esasına bağlı kalınmıştır. Uygulanan 200 anket formundan uygun kodlama yapılmayanlar elenip 184 geçerli anket formu istatistik analizine dahil edilmiştir.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından oluşturulan "Kişisel Bilgi Formu", bireylerin algıladıkları sosyal destek düzeylerini belirlemek amacıyla "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ÇBASDÖ)" uygulanmıştır.

Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeği (ÇBASDÖ)

Spor lisesi öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeyleri, geliştirilmesi Zimet ve arkadaşları (1988) tarafından yapılan, Türk kültürüne Eker ve arkadaşları (2001) tarafından adapte edilen "Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği" ile belirlenmiştir. Ölçek, 7'li likert 3 alt boyut (oluşup aile, arkadaş, özel kişi desteği), her alt boyut 4 madde ve toplam 12 maddeden oluşmaktadır. Ölçek olumlu maddelerden oluşmakta toplam ölçek üzerinden değerlendirme yapılabilmektedir. Mevcut araştırmada ölçeğin toplam puanları üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Verilerin analizi

Araştırma grubundan toplanan veriler SPSS 24 istatistik paket programı aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinden önce, parametrik testlerin ön koşullarını sağlayıp sağlamadığına Çarpıklık ve Basıklık (verilerin normal dağılım durumu) değerleri ile bakılmış, verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Böylece analizde parametrik testler kullanılmıştır. Kullanılan istatistiki yöntem olarak; betimsel istatistikler, bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA), gruplar arası farklılıkları belirlemek için Tukey HSD karşılaştırma testleri, kullanılmıştır.

BULGULAR**Table 1. Katılımcıları ile ilgili bilgiler**

Değişkenler	Değişken Türü	N	%
Cinsiyet	Kadın	71	38,59
	Erkek	113	61,41
Sporculuk Durumu (Lisanslı/Lisansız)	Evet	102	55,43
	Hayır	82	44,57
Spor Branşı	Takım	97	52,72
	Bireysel	87	47,28
Aile Gelir Durumu	Gelir giderden düşük	71	38,58
	Gelir giderle eşit	82	44,57
	Gelir giderden fazla	31	16,85
Sınıf	9.Sınıf	29	15,76
	10.Sınıf	81	45,02
	11.Sınıf	40	21,74
	12.Sınıf	34	18,48

Tablo 1’de katılımcılara ait demografik bilgilerden elde edilen betimsel istatistiklere yer verilmiştir

Table 2. ÇBASDÖ’nin Puanların Dağılımı

Ölçek	Madde sayısı	N	Ort	ss	Çarpıklık	Basıklık
ÇBASDÖ	7	184	48.79	20.8	0.083	-0.657

Tablo 2’de görüldüğü üzere Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinden (ÇBASDÖ) elde edilen puanlarının aritmetik ortalaması ve standart sapması 48.79 ± 20.8 ’dir. ÇBASDÖ’den ulaşılan çarpıklık ve basıklık değerleri ise sırasıyla 0,083/-0,657 olup normal dağılım sergilediği saptanmıştır.

Tablo 3. ÇBASDÖ puanlarının cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	Ort	ss	sd	t	p
ÇBASDÖ	Kadın	71	40,08	20,07	182	-4,784	0.001*
	Erkek	113	54,26	18,44			

$p < 0,05^*$

Katılımcıların “cinsiyet” değişkeni t-testi sonuçları incelendiğinde, erkek öğrencilerin ÇBASDÖ [$t_{(182)} = -4,784$, $p < 0.05$] algıları bayan katılımcılara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. ÇBASDÖ puanlarının bir spor kulübüne bağlı olma değişkenine göre t- testi sonuçları

Ölçek	Sporculuk Durumu	N	Ort	ss	sd	t	p
ÇBASDÖ	Evet	102	57.75	17.72	182	7.417	0.001*
	Hayır	82	37.63	18.98			

p<0,05*

Bir “spor kulübüne bağlı olma (lisanslı/lisansız)” değişkenine göre sosyal destek algıları yapılan t-testi analizi sonucunda bir spor kulübüne bağlı olarak lisanslı bir şekilde spor yaşamını devam ettiren katılımcıların daha yüksek sosyal destek algısına sahip olduğu görülmektedir [t₍₁₈₂₎ =7.417, p<0.01]. Diğer bir ifade ile sosyal destek algı düzeyleri spor yapmaya bağlı olarak değişmiştir (Tablo 4).

Tablo 5. ÇBASDÖ puanlarının spor branşı değişkenine göre t-testi sonuçları

Ölçek	Spor Branşı	N	Ort	ss	sd	t	p
ÇBASDÖ	Takım	72	59,76	17,95	100	1,798	0,100
	Bireysel	30	52,93	16,45			

p>0,05

“Takım ve Bireysel” sporla ilgilenme değişkenine göre t-testi sonuçları incelendiğinde farklılıklar tespit edilmemiştir [t₍₁₀₀₎ =1.798, p<0.05] (Tablo 5).

Tablo 6. ÇBASDÖ puanlarının sınıf değişkenine göre ANAVO sonuçları

Ölçek	Sınıf	N	Ort	ss	sd	F	p
ÇBASDÖ	9. Sınıf	29	44.69	21.03	3-180	1.423	0,240
	10. Sınıf	81	50.25	21.46			
	11. Sınıf	40	52.00	20.78			
	12. Sınıf	34	43.42	17.55			

P>0,05

“Sınıf” değişkeni ANOVA analiz sonucuna göre, öğrencilerin sosyal destek algıları [F_(3, 180) =1.423, p>0.05] sınıf düzeyine bağlı olarak değişmemiştir (Tablo 6).

Tablo 7. ÇBASDÖ puanlarının aile gelir durumu değişkenine göre ANOVA sonuçları

Ölçek	Aile Gelir Durumu	N	Ort	ss	sd	F	p
ÇBASDÖ	Gelir giderden az	71	46.48	24.17	2-181	2.144	0,120
	Gelir giderle eşit	82	48.22	18.51			
	Gelir giderden fazla	31	55.58	17.15			

p>0,05

“Aile gelir durumu” değişkeni için yapılan ANOVA sonuçlarına göre öğrencilerin sosyal destek algı punaları [F_(2, 181) =2.144, p>0.05] ailenin sosyal ekonomik durumuna bağlı olarak değişmemiştir (Tablo 7).

TARTIŞMA

Mevcut araştırmada spor lisesinde okuyan öğrencilerin algılanan sosyal destek seviyeleri ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Bu bulgu spor lisesi öğrencilerinin sosyal destek algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Mevcut araştırma sonuçlarını destekler nitelikte,

işitme engelli spor yapan lise öğrencilerinin sosyal destek düzeyini belirlemeye yönelik çalışmada benzer sonuçlar elde edilmiştir (Somoğlu, 2016). Önalgil'nin (2012) çalışmasında spora etkin katılım sağlayan bireylerin algılanan sosyal destek düzeylerini ölçeğin tüm ve alt boyutlarında ortalama düzeyin üzerinde olduğunu belirtmiştir. Başer (2006) sosyal desteği; ihtiyaç duyulduğunda sosyal desteğin öğeleri olarak düşünülen arkadaş, aile, eş ve dost tarafından sağlanan bir süreç olarak düşünülmektedir. (Başer, 2006). Spor lisesi öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek yüksek olması, spor sayesinde öğrencilerin birbirleri ile paylaşımları artmaları, birbirleri ile daha iyi arkadaşlık ve dostluklar geliştirmeleri, öğretmeni ve antrenörleri ile geçirdikleri zaman daha aktif ve yoğun olması daha çok sosyal destek algısına neden olabilir. Bu açıdan bakıldığında sporcu öğrencilerin algıladıkları sosyal desteğin manidar olması beklenen bir sonuç olduğu düşünülebilir.

Cinsiyet değişkeni açısından ele alındığında erkek öğrencilerin daha yüksek algılanan sosyal destek gösterdikleri görülmektedir. Literatür incelendiğinde farklı sonuçlar elde edilen çalışmalar mevcuttur. Bazı araştırmalar (Taysi, 2000; Soylu, 2002) erkek katılımcıların, (Mahon ve ark., 1994; Kaşık, 2009; Salı ve Köksal-Akyol, 2014; Turgut, 2015; Newman ve ark., 2007) bazı araştırmalar ise kadınların daha yüksek destek algısına sahip olduğunu belirtmişlerdir. Mevcut araştırma gurubu spor lisesi öğrencilerinden oluşması ve erkeklere atfedilen sporcu rolü algılanan sosyal desteğin daha yüksek çıkmasında etkili olabilir.

Spor lisesi öğrencilerinin okul dışındaki kulüplerde lisanslı spor yapanların lehine daha yüksek sosyal destek algısına sahip olduğunu ortaya koymuştur. Araştırma bulgusu ile örtüşen bir çalışmada aileden sağlanan desteğin yüksek olduğu durumlarda okul dışı sporlara katılım sağlayanlarda daha yüksek sosyal destek algısına sahip olduğunu belirtmiştir (Cengiz ve İnce, 2013). Benzer bir çalışmada lisanslı spora katılım sağlayan işitme engelli öğrencilerin sosyal destek algıları daha yüksek puan sergiledikleri görülmüştür (Somoğlu, 2016). Graham ve arkadaşları (2011) gençlerde, çevredeki spor imkanların artması ile okul sporlarına katılım ve sosyal destek algılarının da arttığını belirtmiştir. Mevcut sonuç spora aktif katılımın sosyal destek algısı üzerinde önemli etkiye sahip olduğu söylenebilir.

Mevcut çalışmada takım ve bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların sosyal destek algıları takım sporları ilgilenenlerin lehine değişmiştir. Somoğlu (2016) yaptığı çalışmada işitme engelli öğrencilerin takım spora katılım sağlayanlarda algılanan sosyal desteği anlamlı bulmuştur. Takım ortamın getirdiği birliktelik, beraber hareket etme duygusu, takım içi paylaşımlar sosyal destek algısının artmasına neden olabilir.

Spor lisesi öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek okudukları sınıf düzeylerine göre farklılaşmamıştır. Literatürde sınıf değişkeni ile ilgili yapılan çalışmalarda benzer sonuçlar elde edilmiştir (Çağlayan ve ark., 2011; Somoğlu, 2016; Şencan, 2009). Fakat Karacabey'in (2012) çalışmasında 11. sınıf öğrencilerinin 10. sınıf öğrencilerden daha çok sosyal destek algısına sahip olduğunu ifade etmiştir. Temel ve Aksoy (2001) ise çalışmasında öğrencilerin birer yıl arayla aralarında yaş farkının bulunmasının sosyal destek algılarını değiştirmemesinin sebebi olabileceğini vurgulamıştır. Bu dönemdeki ergenlerin ergenliğin belli bir dönemini kapsıyor olması, benzer ergenlik döneminde bulunmaları sınıf düzeyinde değişikliğe neden olmamış olabilir. Ayrıca okudukları bölüm spor lisesi olduğundan sporun verdiği psikolojik iyi oluş sayesinde sosyal destek algılarını aynı oranda etkilemiş olabilir.

Sosyo-ekonomik durum değişkeninin incelendiği çalışmada aile ekonomik durumunun öğrencilerin sosyal destek algılarını etkilemediği görülmüştür. Literatürde araştırma bulgusuna paralellik gösteren çalışmalar mevcuttur. (Dülger, 2009; Zaimoğlu, 1991). Literatür araştırma sonuçlarına bakıldığında sosyo-ekonomik durumu iyi olan bireylerin lehine anlamlı sonuçlar görmek mümkündür (Ünlü, 2001; Ustabas 2011; Eşkisü, 2009; Şencan, 2009; Demirtaş, 2007; Bursa, 2010; Soylu, 2002; Erçevik, 2014; Sağlam, 2007; Elbir, 2000; Bayram, 1999). Literatür sonuçlarının farklılık göstermesi rağmen, mevcut araştırma öğrencilerin sosyal destek düzeylerinde ekonomik durumun belirleyici olmamasında sporun verdiği haz ve mutluluk sayesinde maddi durumun ikincil plana atılması olabilir. Ayrıca bütün öğrencilerin aynı ekonomik şartları paylaşması, çalışma grubunun spor lisesi öğrencilerinden oluşması ve bu bireylerin ekonomik durum algılarının lise düzeyinde belirginleşmemesinden kaynaklanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak özetlenecek olursa spor lisesi öğrencilerinin ortalamasının üzerinde sosyal destek algısı gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğrenciler üzerinde sporun önemli bir sosyal destek kaynağı olduğu söylenebilir. Diğer bir değişken olan lisanlı sporcu ile lisansız sporcular arasında lisanslı öğrenciler lehine farklılaşma görülmüştür. Mevcut sonuç, spora aktif katılımın, düzenli spor yapmanın algılanan sosyal destek üzerinde önemli etkisini göstermektedir. Bundan dolayı gençlerin spora yönlendirilmesi, spora etkin katılımın sağlamaları yönünde spor alanında yetkililere ve eğitimcilere önemli yükümlülükler düşmektedir. Farklı bir değişken olan takım ve bireysel spor yapanların algıladıkları sosyal destek düzeylerinin incelendiği çalışmada takım sporu yapanların daha güçlü sosyal destek algısına sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç takım iletişiminin, birlikteliğinin, arkadaşlığının ve paylaşımlarının sosyal desteği artırıcı özelliğinin ortaya koymaktadır.

KAYNAKLAR

- Aydemir, İ. E. (2014). *Spor Genel Müdürlüğü'nün Yürüttüğü Okul Sporları Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi: Bolu Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Başer, Z. (2006). *Aileden algılanan sosyal destek ile kendini kabul düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Bayram, D. (1999). *Bir grup gençte ruhsal belirti ile sosyal destek ilişkisi*. Yayınlanmış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Bursa, D. (2010). *Fiziksel engelli bireylerde depresyon ve çok boyutlu algılanan sosyal destek düzeyi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Cengiz, C. (2013). Farklı okul ortamlarındaki çocukların okul sonrası fiziksel aktivitelerde algıladıkları öz-yeterlilikleri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11 (21), s. 135-147.
- Cheng, L. A. (2014). Physical activity in adolescents: analysis of social influence of parents and friends. *Jornal de Pediatria (Versão em Português)*, S. 90, s. 35-41.
- Cohen, S. and Syme, S. L. (1985). *Issues in the study and application of social support*. In S. Cohen & S. L. Syme (Eds.), *Social support and health* (pp. 3–22). Academic Press.
- Cohen, S. and Wills, T. A. (1985). Stress, social support, and the buffering hypothesis. *Psychological Bulletin*, 98(2), 310–357. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.98.2.310>
- Çağlayan, H. S., Taşgın, Ö. & Çetin, M. Ç. (2011). Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 189-198.
- Demirtaş, A. S. (2007). *İlköğretim VIII. sınıf öğrencilerinin algılanan sosyal destek ve yalnızlık düzeyleri ile stresle başa çıkma düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dülger, Ö. (2009). *Ergenlerde algılanan sosyal destek ile karar verme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Eker, D. ve Arkar, H. (1995). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin faktör yapısı, geçerlilik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi*, 10, 45-55.
- Eker, D., Arkar, H. & Yıldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin gözden geçirilmiş formunun faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- Elbir, N. (2000). *Lise 1. sınıf öğrencilerinin sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Erçevik, A. (2014). *Lise öğrencilerinin duygusal özerklik ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Erkuş, A. (2009). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ersun, A. (2012). Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde İnternet Kullanımı ile Sosyal Destek Sistemi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi*, S.20, s. 86-92.
- Eşkisu, M. (2009). *Liseli öğrencilerin zorbalık düzeyleri ile aile işlevler ve algılanan sosyal destek arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Graham, D. J., Schneider, M. & Dickerson, S. S. (2011). Environmental resources moderate the relationship between social support and school sports participation among adolescents: a cross-sectional analysis. *The international journal of behavioral nutrition and physical activity*, 8, 34. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-8-34>
- Karacabey, Ç. (2012). *Ortaöğretim öğrencilerinin aileden algıladıkları sosyal destek ile intihar olasılığı davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul ili tuzla ilçesi örneği)*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaşık, D. Z. (2009). *Ergenlerde karar verme stilleri ve algılanan sosyal destek düzeylerinin sosyal yetkinlik beklentisi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Mahon, N. E., Yarcheski, A. & Yarcheski, T. J. (1994). Differences in social support and loneliness in adolescents according to developmental stage and gender, *Public Health Nursing*, 11(5) s.361-368.
- Morris, L., Sallybanks, J., Willis, K. & Makkai, T. (2003). Sport, physical activity and antisocial behavior in youth. *Canberra, Australian Institute of Criminology*, S.249 s. 1-6
- National Federation of State High School Association (2002). *The Case for High School Activities*. Retrieved April 21, 2018, from <http://www.nths.org/case.htm>.
- Newman, B. M., Newman, P. R., Griffen, S., O Connor, K. & Spas, J. (2007). The relationship of social support to depressive symptoms during the transition to high school. *Adolescence-San Diego-*, 42(167), s.441.
- Önalgil, S. (2012). *55 yaş ve üzeri bireylerde fiziksel aktivitenin, algılanan sosyal destek ve iyi olma durumuna etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Procidano, M.E and Heller, K. (1983). Measures of perceived social support from friends and from family: Three validation studies. *Am J Community Psychol*. 11(1):1-24. doi: 10.1007/BF00898416. PMID: 6837532.
- Richman, J. M., Rosenfeld, L. B. & Bowen, G. L. (1998). Social support for adolescents at risk of school failure, *Social Work*, 43 (4), 309-323.

- Sağlam, S. (2007). *Lise öğrencilerinin ana-baba iletişimi sosyal destek ve ana-baba tutumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayınlanmış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Salı, G. ve Köksal-Akyol, A. (2014). Çalışan ve çalışmayan çocukların cinsiyetlerine göre arkadaşlık ilişkileri, sosyal destek algıları ve mükemmeliyetçiliklerinin incelenmesi, *Eğitim ve Bilim*, 39 (173), 208-221.
- Sever, G. (2015). *Lise Öğrencilerinin Madde Kullanma Eğilimlerinin Algılanan Sosyal Destek ve Riskli Davranışlarla İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.
- Somoğlu, M. B. (2016). *İşitme engelli öğrencilerin sporculuk durumuna göre algıladıkları sosyal destek düzeyleri ve yaşam doyumlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Sorias, O. (1988). Sosyal destek kavramı. *Ege Journal of Medicine*, 27(1), 353- 357.
- Soylu, Ö. (2002). *Üniversite sınavlarına hazırlanan öğrencilerin ailelerinden sosyal destek algılayıp algılamama durumlarına göre psikolojik belirtiler gösterme yönünden karşılaştırılması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Soylu, Ö. (2002). *Üniversite sınavlarına hazırlanan öğrencilerin ailelerinden sosyal destek algılayıp algılamama durumlarına göre psikolojik belirtiler gösterme yönünden karşılaştırılması*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Steese, S., Dollette, M., Phillips, W. & Hossfeld, E. (2006). Understanding girls' circle as an intervention on perceived social support, body image, self-efficacy, locus of control, and self-esteem. *Adolescence*, 41(161), 55.
- Steptoe, A. and Butler, N. (1996). Sports participation and emotional well-being in adolescents. *Lancet*, S. 347, s. 1789-1792. 9;347(9018):1789-92. doi: 10.1016/s0140-6736(96)91616-5.
- Şencan, B. (2009). *Lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyi ile sosyal yetkinlik beklentisi düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Tammelin, H. T. (2003). Adolescent participation in sports and adult physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, S. 24, s. 22-28.
- Taysi, E. (2000). *Benlik saygısı, arkadaşlardan ve aileden sağlanan sosyal destek: üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışma*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Temel, Z. F. ve Aksoy, A. (2001). *Ergen ve gelişimi* (1. Baskı). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Turgut, Ö. (2015). *Ergenlerin psikolojik sağlık düzeylerinin önemli yaşam olayları, algılanan sosyal destek ve okul bağlılığı açısından incelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisan tezi, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Ustabaş, S. (2011). *İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin saldırganlık ve algılanan sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Ustabaş, S. (2011). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin saldırganlık ve algılanan sosyal destek düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünlü, H. (2001). *Lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal desteğin ve ego kimlik statülerinin sosyo ekonomik düzey ve cinsiyete göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ünüvar, A. (2003). *Çok Yönlü Algılanan Sosyal Desteğin 15-18 Yaş Arası Lise Öğrencilerinin Problem Çözme Becerisine ve Benlik Saygısına Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan sosyal destek ölçeğinin geliştirilmesi güvenilirliği ve geçerliği, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-87.
- Yıldırım, İ. (1998). Akademik başarı düzeyleri farklı olan lise öğrencilerinin sosyal destek düzeyleri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (9), 33-38.
- Zaimoğlu, S. (1991). Adolesanlarda toplumsal destek algısı. Uzmanlık Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Zimet G. D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G. & Farley, G. K. (1988). The multidimensional scale of perceived social support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41.